

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

De cupiditate divitiarum

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

Dionysii inter Syracusanos sparferunt. quos quidem delatores conuersione rerum facta primos arripuere Syracusani, & exquisito tympani supplicio affecerunt. Calumniatorum enim genus, e tribu & curia curiosoru est quanquam calumniatores tantum id scrutantur, an malum aliquis consilium ceperit, an aliquid flagitii perpetraverit: curiosi etiam calamitates quæ nolentib. acciderunt, exquirunt inq; medium proferunt. Quin & aliteriu, id est scelerosum, a curiositate principio aiunt inuenisse. narrant enim penuria frumenti Athenis oborta, ita ut quib. esset triticu, id non in publicu promerent, sed domi suæ per noctem molerent: quosdam obambulasse qui molarum obseruarent strepitum, atq; inde hoc nomen reportarent, quasi molarios si diceres. est enim alien Græcis molere. Similis est origo vocabuli Sycophanta: quem Latini delatorẽ, puto, dicerent. Eos enim sic appellabant, qui, cum prohibitum esset ficus exteris vendere, iudiciu de iis deferebant, qui foras ficus vendidissent. Atq; hoc non inutile est considerari a curiosis, ut studii sui pudore afficiantur, quod ipsis cum inuisissimis atq; molestissimis hominibus ob similitudinem & cognationem rei est commune.

A οἱ Διονύσιοι τοῖς Συρακούσιοις κατέμιξαν ὅθεν ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν πραγμάτων, τὸ τῶν οἱ Συρακούσιοι συλλαμβάνοντες ἀπετυμπεύον καὶ γὰρ τῶν συκοφαντῶν γένος ἐκ τῆς τῶν πολυπραγμόνων φρασεῖας καὶ ἐστὶν ὅτιν. ἀλλ' οἱ μὲν συκοφάνται ζητοῦσιν εἴ τις ἢ βελούδιται κακὸν, ἢ πεποιήκεν οἱ δὲ πολυπραγμονες καὶ τὰς ἀβουλήτας ἀτυχίας τῶν πέλας ἐλέγχοντες, εἰς μέσον ἐκφέρουσι. λέγεται ὅτι καὶ τὸν ἀλιθῆριον ἐκ φιλοπραγμοσύνης καλονομαδίῳα ἔπαρσεν. λιμοδ' γὰρ, ὡς εἴποιεν, Ἀθῆναιοῖς ἰσχυρὸν γηρομῆρου, καὶ τῶν ἐχόντων πλεον εἰς μέσον οὐ φερόντων, ἀλλὰ κρύφα καὶ νύκτωρ ἐν ταῖς οἰκίαις ἀλουύτων, παύοντες ἐτήρουν τῶν μύλων τ' ἴσφον, εἴτα ἀλιθῆριοι παρορηροῦθησαν. ὁμοίως ὅτι καὶ τῶν συκοφαντῶν τοῦτο μαγεῖν ἴσταν. κεκαλυμμένου γὰρ ἐκφέρειν τὰ σῦκα, μιλύοντες καὶ φαίνοντες τὸς δ' ἐάροντας, ἐκλήθησαν συκοφάνται. καὶ τὸ τοῦ οἴου ἐκ ἀχρηστῶν ὅτιν ἐνοεῖν τὸς πολυπραγμονας, ὅπως ἀχρηστῶνται πῶν πρὸς τὸς μισομύλους μάλιτα καὶ διεχρηστῶν μύλους ὁμοιότητα καὶ συζητήσαι τὸ ὅτι τῆδ' ὄμαδες.

PLVTARCHI

De Cupiditate diuitiarum libellus.

IPPOMACHVSAIPIA, quibusdam hominem procerum longisq; manib. præditum laudantibus, tanquam ad pugillatione aptum: Sanè, inquit, si corona in sublimi suspensa foret detrahenda. Idem hoc vsurpare licet

qui pulcros fundos, & amplas domos, argentiq;ue copiam cum stupore admirantur, inq; his felicitatem ponunt: rectè scil. iudicare eos, si quidem venalem beatitatẽ emere oporteret. Et verò multos videas, qui diuites iuxtaq; miseri esse malint, q̄ pecunia impensa felices fieri. Atqui non est venalis argẽto vacuitas doloris, magnanimitas, cõstantia, confidentia, vita tota ex sese apta. diuitiæ in se non habent cõtemtũ opũ, neq; superuacanearu possessio rerũ hoc præstat ut eas non requiras. Quo autẽ alio malo diuitiæ liberet, si ne cupiditatẽ quidẽ diuitiarũ tollit? Sanè potu bibedi appetit' extinguitur, & cibus cibi desiderio medetur: & is qui dicit,

Da pallium Hippoacti, nam valde algeo, si quis plures ingerat vestes, nõ ferat sed reiiciat. At auaritiã neq; argentũ neq; aurum exsaturat, neq; auctis opibus aboletur. sed dici potest de diuitiis, id quod in medicum gloriosum dictum est,

Tuum remedium morbum grauiorem facit. quippe nos qui pane opus habebamus, domoq; & operculo modico, ac qualicunq; obsonio nactus, impleuit cõcupiscentia auri, argẽti, eboris, smaragdoru, canum, equoru: appetitu a reb. necessariis ad difficilia, rara, magno labore paranda, & inutilia auerso. Etenim rerum ad vitam tolerandã sufficientium nemo est pauper, neq; vnquã fenore argentum sumsit homo ut emeret caseum, panem, oliuas. sed alium sumtuosa domus debitorẽ fecit,

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Περὶ φιλοπλουτίας.

IPPOMACHOΣ ὁ ἀλείπτης, ἐπαινοῦτων ἱκανῶν ἀίθερον δὲ μήκη καὶ μακρὰς ἐχούσα χεῖρας, ὡς πυκλὸν, εἰς τὸν (εἶη) κατελείν' ἔδει τ' ἐφαρον κρεμάμενον. τὸ τ' ὅτιν εἰπεῖν πρὸς τὸς τὰ καλαχρεία καὶ τὰς μεγάλας οἰκίας καὶ τὸ πολὺ δ' ἐργεῖον ἔπαρσεν πεπληγημένους καὶ μακαρίζοντας, εἴη ἔδει Πωλυμύλου παρία καὶ τ' Ἰδαμονία. καίτοι πολλοῖς δὲ ἴδοι τις οἱ μάλλον ἐθέλοισι πλετεῖν καὶ κακοδαμονεῖντες, ἢ μακάριοι γινέσθαι δόντες δ' ἐργεῖον. ἀλλ' οἱ ἐστὶ γὰρ χρημάτων ὠνιον ἀλυπτία, μεγαλοφροσύνη, διστάθεια, γάρραλεότης, αὐτάρκεια: τὰ πλετεῖν οἱ ἐνεσι τὸ πλετεῖν κατὰ φροσύνην, ὅθεν τὰ πρὸς τὰ πρὸς τὰ κερκτῆα, ὅ μὴ δεῖσθαι τῶν πρὸς τῶν. πένος οἴου ἀπαλλάττει τῶν ἄλλων κακῶν ὁ πλετεῖς, εἰ μὴ δὲ φιλοπλουτίας: ἀλλὰ ποτὶ μὲν ἐσέβησαν τ' τὸ ποτὸ ὄρεξιν, καὶ τῶν πῶν τ' τῶν δ' ἐπιθυμίας ἠέσαντο. (καὶ κείνος ὁ λέγων, Δὸς χλαῖνας Ἰππώνακτι. καὶ τῶν γὰρ ὀργῶν πλειόνων ὀπιφροσύμων, δυσαναχρεῖ καὶ διωτῆται) φιλαργυρία δὲ οὐ σέβησιν δ' ἐργεῖον ὅθεν χρεῖστον, ὅθεν πλεονεξία παύεται κτωμένη τὸ πλεον. ἀλλ' ἐστὶν εἰπεῖν πρὸς τὸ πλοδοτον, ὡς πρὸς ἰατρὸν ἀλαξόνα, τὸ φάρμακον οὐ νόσον μείζω ποιεῖ. ἀρτὸς δ' οἰκῶν καὶ οἴκου καὶ σκέπης μετείας, καὶ τ' τυχόντος ὄψα πρὸς λαβῶν, ἐμπέπληκεν ὀπιθυμίας χρεῖστον καὶ δ' ἐργεῖον καὶ ἐλέφαντος, καὶ σμαραγδῶν, καὶ κινῶν καὶ ἰππῶν, εἰς χαλεπὰ καὶ ἀσάμια καὶ διεπόριστα καὶ ἀχρηστα, μετὰ τὸς ἐκ τῶν ἀναγκῶν πῶν ὄρεξιν. ἐπεὶ τῶν γὰρ δ' ἐργεῖων ὅθεν πένος ὅτιν: & δεδύεσαι πῶ ποτὲ δ' ἐργεῖον ἀθροῦς, ἵνα ἀλφί(α παρῆ), ἢ τυρῶν, ἢ ἀρτον, ἢ ἐλαίας: ἀλλὰ τὸν μὲν οἰκία πολυτελής χρεωφειλέτω πεποιήκεν.

qui pulcros fundos, & amplas domos, argentiq;ue copiam cum stupore admirantur, inq; his felicitatem ponunt: rectè scil. iudicare eos, si quidem venalem beatitatẽ emere oporteret. Et verò multos videas, qui diuites iuxtaq; miseri esse malint, q̄ pecunia impensa felices fieri. Atqui non est venalis argẽto vacuitas doloris, magnanimitas, cõstantia, confidentia, vita tota ex sese apta. diuitiæ in se non habent cõtemtũ opũ, neq; superuacanearu possessio rerũ hoc præstat ut eas non requiras. Quo autẽ alio malo diuitiæ liberet, si ne cupiditatẽ quidẽ diuitiarũ tollit? Sanè potu bibedi appetit' extinguitur, & cibus cibi desiderio medetur: & is qui dicit,

Da pallium Hippoacti, nam valde algeo, si quis plures ingerat vestes, nõ ferat sed reiiciat. At auaritiã neq; argentũ neq; aurum exsaturat, neq; auctis opibus aboletur. sed dici potest de diuitiis, id quod in medicum gloriosum dictum est,

Tuum remedium morbum grauiorem facit. quippe nos qui pane opus habebamus, domoq; & operculo modico, ac qualicunq; obsonio nactus, impleuit cõcupiscentia auri, argẽti, eboris, smaragdoru, canum, equoru: appetitu a reb. necessariis ad difficilia, rara, magno labore paranda, & inutilia auerso. Etenim rerum ad vitam tolerandã sufficientium nemo est pauper, neq; vnquã fenore argentum sumsit homo ut emeret caseum, panem, oliuas. sed alium sumtuosa domus debitorẽ fecit,

quippe nos qui pane opus habebamus, domoq; & operculo modico, ac qualicunq; obsonio nactus, impleuit cõcupiscentia auri, argẽti, eboris, smaragdoru, canum, equoru: appetitu a reb. necessariis ad difficilia, rara, magno labore paranda, & inutilia auerso. Etenim rerum ad vitam tolerandã sufficientium nemo est pauper, neq; vnquã fenore argentum sumsit homo ut emeret caseum, panem, oliuas. sed alium sumtuosa domus debitorẽ fecit,

τὸ ὄμορον ἐλαίον, τὸ στήναι, ἀμπελώνες, ἄλλον
 ἡμίονοι Γαλατικὰ, ἄλλον ἵπποιο ζυγοφόροι Κεῖν ὄχλα κρετέ-
 οντες ἐνοσεύχασιν εἰς βάραθρα συμβολαίων καὶ τίκων καὶ
 ὑποθηκῶν. εἴτα ὡς περὶ οἱ πίνοντες μὴ δὲ μὴ διψῆν, ἢ ἐσθίον-
 τες μὴ δὲ μὴ πεινῶν, καὶ ὅσα διψῶντες ἢ πεινῶντες ἐλαβον
 παροσεύμοισιν· ἕτως οἱ τὸ ἀχρηστῶν ἐφίεμμοιοι καὶ παρῆσαν,
 ὅσδε τὸ ἀναχρηστῶν κρατοῖσιν. ἕτοι μὲν οὖν ποῖσιν τὸς ὀμι-
 δέν ἀποβάλλοντες, ἐχούσας ὅ πολλὰ, πλείονων ὅ ἀεὶ δεόμε-
 νοις, ἐπὶ μάλλον θαυμάσιον δὴ τις, τὸ Ἀεσίππου μεμνημέ-
 νος· ἐκείνος γὰρ εἰώθει λέγειν ὅτι πολλὰ μὲν τις ἐσθίει, πολλὰ
 ὅ πίνων, πληρέμερος ὅ μὴδέποτε, πρὸς τὸς ἰατρῶν βαδίζει,
 καὶ παυθάνει) τί ὁ πάθος, καὶ τίς ἡ ἀχρηστία, καὶ πῶς αἰ ἀπαλλα-
 γαίη· εἰ δὲ τις ἔχων πέντε κλίνας, δέκα ζήτηί, καὶ κεκτημένος
 δέκα βραπέζας, ἐτέρως σιωπῶνται ποσά τας, καὶ χροίων πολ-
 λῶν παρόντων, καὶ ζερυεῖου, οὐ γὰρ μετὸς, ἀλλὰ ἐπὶ ἄλλα
 σιωπῶνται καὶ ἀχρηστῶν, καὶ ἀπλήρωτος ἐστὶ πλούτων, ὅσδε οὐκ
 οἶεται δεῖσθαι τῶν θεοῦ παύσεως, καὶ δεῖξοντες ἀφ' ἧς αἰτίας
 τὸ περὶ πέντε καὶ τοῖς διψῶντων τὸ μὲν οὐ πεπωκῆσθαι, πρὸς
 δεκῆσιεν αἰ τις ἀπαλλαγῆσθαι πίνοντα τῶν διψῆν· τὸ πῖ-
 νοντα σιωπῶν καὶ μὴ παυθάνει, οὐ πληρώσεως, ἀλλὰ κα-
 τὰρσεως οἰόμεθα δεῖσθαι, καὶ κελύμενοι ἐμειν, ὡς οὐχ ὡς
 ἐσθίειας ὀχλούμενον, ἀλλὰ πινος δριμύτητος ἢ θερμότητος
 αὐτῶν τῶν φύσιν ἐνούσης. ὅσδε οὖν καὶ τὸ περιζῶντων ὀμιδὲν ἐ-
 δεῖς καὶ ἀπορος, παύσεται ἴσως ἐστὶν κτησάμενος ἢ ἡσταν-
 ῶν ἄρῶν, ἢ φίλου βοηθήσαντος, ἐκπίσας καὶ ἀπαλλαγίς τῶ
 δαμεισῶν· τὸ πλείον τῶν ἰχθυῶν ἐχούσας, καὶ πλείονων ὀρε-
 γάμενον, οὐ χρεῖστον ἐστὶν, ὅσδε ζερυεῖον ὁ θεοῦ παύσεως; εἰ
 ἵπποιο καὶ παρῆσαν καὶ βόες, ἀλλ' ἐκβολῆς δεῖται καὶ κα-
 τὰρμου. πενία γὰρ οὐκ ἐστὶν, ἀλλ' ἀπλησία, ὁ πάθος αὐτῶν,
 καὶ φιλοπλοῦπια, ἀφ' ἧς κείσιν φαύλιον καὶ ἀλόγησον ἐνοῦ-
 σαν· ἡ δὲ μὴ ἡς ἐξέληται τῆς ψυχῆς, ὡς περὶ ἐλίμια πλά-
 γιον, οὐ παύσονται δεόμενοι τῶν παρῆσαν, τὸς ἐστὶν ὅτι πε-
 μοῦντες ὦν οὐ δέονται. ὅσδε ἰατρῶν εἰσελθῶν πρὸς αἰθερ-
 πον ἐρριμῶνον ἐν τῶ κλιβιδῶ, καὶ γένοιτο καὶ μὴ βουλό-
 μενον ἐσθίει λαβεῖν, ἀψήται καὶ ἀνακρίνη καὶ ὄρη μὴ πε-
 ρεπῆσθαι, ψυχικὴ νόσος, ἐφῆ, καὶ ἀπῆλθεν· ὅσδε οὖν καὶ ἡμεῖς ἐ-
 τὸν ἰδῶμεν ἀνδρα τῶν περισμῶν πρὸς τετηκῆσθαι καὶ τοῖς αἰα-
 λώμασιν ὅτι γένοιτο, καὶ μὴδενὸς εἰς χρηματισμῶν σιωπῶ-
 λουῶτος ἀφ' ἧς, μὴδ' ἀφ' ἧς φειδόμενον, οἰκίας ὅ ἐχούσας καὶ
 χρέας καὶ ἀγέλας καὶ ἀνδράποδα σιωπῶ ἰματίοις, τί φησόμενον
 ὁ πάθος εἶ) τῶ αἰθερῶν ἢ πενίαν ψυχικῶν; ἐπεὶ πῶ γὰρ
 χρηματικῶν (ὡς φησὶν ὁ Μένανδρος) εἰς αἰφίλος ἀπαλλά-
 ξειεν ἀεργετήσας· πῶ ὅ ψυχικῶν ἐκείνῳ ὅσδε αἰ ἐμπλή-
 σειον ἀπῆσθαι οὐτε ζῶντες οὐτε ἀποθανόντες. ὅσδε ὅ πρὸς
 τῶ τῶς λέλεκται ὡς τῶ Σόλωνος, Πλούτῶ δὲ ὅσδε ἐν τέρ-
 μα πεφασμένον αἰθερῶ ποιῶν. ἐπεὶ τοῖς γὰρ νοῦν ἔχουσιν ὁ τῆς
 φύσεως πλούτος αἰεταί, καὶ ὁ τέρμα παρῆσι τῆς χρείας κα-
 τὰρ κέντρον καὶ ἀφ' ἧς μακρῶν παρῆσαν φερόμενον. ἀλλὰ καὶ τῶ
 τῶ φιλαργυρίας ἰδῶν, ὅτι θυμῶν γὰρ ἐστὶ μακρῶν πρὸς τῶ
 αὐτῆς πλήρωσιν· αἰ ὅ ἄλλα καὶ σιωπῶσιν. ὅσδε ἰσχυρῶν ἀ-
 πέχεται χρεῖστος ὄφου, ἀφ' ἧς φιλοψία, ὅσδε οἴνου, δὲ οἴνοφλυ-
 γία, ὡς χρεῖστων ἀπέχεται ἀφ' ἧς φιλοχρηματίου. καὶ πῶ
 πῶς οὐ μὲνικῶν ὅσδε οἰκῶν ὁ πάθος, εἰ ἡς ἰματίου μὴ χρεῖ-
 ται, ἀφ' ἧς ὁ ῥιζῶν, μὴδὲ δῶ τῶ ἀφ' ἧς πεινῶν, μὴδὲ πλού-
 τῶ, ἀφ' ἧς ὁ φιλοπλοῦσθαι, ἀλλ' ἐν τοῖς Θεραωνίδῶν κακῶν ἐστὶν.

A alium oliuetum finitimum, alium granaria, vineæ,
 alium mulæ Galaticæ, alios iugales equi
 Pulsantes vanos currus --
 præcipitauerunt in voraginem contractuum, fe-
 norum, pignorum. post, sicut qui post extinctam
 sitim bibunt, & edunt postquâ fames sublata fuit,
 vnâ euomunt quæ esurientes & sitientes ingesse-
 rant: ita qui inutilia appetunt atq; otiosa, ne neces-
 saria quidem retinent. Hi quidem tales sunt. Qui
 verò nihil amittunt, sed cum habeant multa, plura
 semper desiderant, eos magis adhuc miretur ali-
 quis, Aristippi memor. Solebat enim is dicere, Si
 quis multa edens, multa bibens, nunquam satura-
 retur, cum ad medicos iturum, & interrogaturum,
 qualis hic morbus, quæ affectio, quis sanandi mo-
 dus esset. Si quis autem quinque habens culcitræ,
 decem requireret, & decem mensas possidens, a-
 lias totidem coëmeret, multisq; prædiis, multo ar-
 gento parto non expleretur, sed ad alia paranda se
 intenderet, vigilaret, neq; vllis rebus ei satisfaceret:
 cum non putare sibi medico opus esse, qui causam
 huius affectionis ostenderet. Atqui sitientem qui
 nondum biberit, spes est potu sitim aboliturum:
 qui verò continenter bibens sitire non desinat,
 non impletione sed purgatione censemus opus
 habere: & vomere iubemus, quia non indigentia
 cum vexet. sed acrimonia aut calor aliquis contra
 naturam inhærens. Eodem ergo modo de his qui
 in rebus comparandis sunt, pauperem & indigum
 apparet finem facturum, si domum nactus fuerit,
 aut thesaurum in uerit, aut amico opitulante de-
 bitum persoluerit creditoriq; satisfecerit. Qui ve-
 rò plura necessariis possidens plura expetit, cum
 non aurum & argentum, non equi, oues, boues sa-
 nare possunt, sed iactura opus habet ac purgatio-
 ne. non enim pauperie laborat, sed inexplebili a-
 uaritia, ob prauam & rationis expertem opi-
 nionem inhærentem animo. quam nisi quis e-
 uellat, tanquam obliquum nodum, nunquam de-
 finet appetere superuacanea: hoc est, concupisce-
 re quæ nihil atinent. Medicus si intret ad homi-
 nem in grabato iacentem, gementem, & cibum
 auersantem, si tetigerit ac inquisuerit omnia, &
 febre eum vacare deprehenderit, fatus animi esse
 morbum discedet. Nos quoque cum videbi-
 mus hominem rei faciendæ prorsus deditum, ge-
 mentem cum sumtus facit, nulla re turpi, nulla
 molesta abstinentem quæ ad lucrum conducit,
 possidentem domos, prædia, greges, seruos, vestes:
 quo alio morbo laborare dicemus, quàm pauper-
 tate animi? Nam pecuniariam paupertatem, ve
 ait Menander, vnus aliquis amicus beneficus sa-
 nauerit: animo inhærentem illam non exsatura-
 uerint omnes & uiui, & mortui. Rectè adè in
 hos Solon dixit:
 Diuitiarum homini finis non ulla statuta est.
 quippe qui sana sunt mente, iis naturæ diuitiæ de-
 finitæ sunt, terminusq; adest vsu tanquâ centro &
 circino circūscriptus. Peculiare hoc est amori di-
 uitiarū, quod hæc cupiditas pugnat contra sui im-
 pletionē, ad quam reliquæ momentum afferunt.
 nemo enim obsoniorū cupidus, propterea obso-
 nio abstinet, neq; vino quia vinofus: pecunia auari
 ob amorem pecuniæ abstinet. At qui non sit hæc
 insana & miserabilis animi affectio, propter frigus
 veste, propter famem pane, propter auaritiam
 pecunia non uti? Est hoc de Thrasonidæ malis.

Apud
 infan
 cluse
 rim fe
 & secl
 debite
 infeli
 inter
 ba, in
 & a
 cum
 tere,
 neq; m
 habet.
 cogit,
 citet, v
 luxum
 immo
 Auari
 iniles,
 sustine
 mades
 ueniss
 cam, M
 publi
 in repu
 guum
 præter
 cum eu
 tanqua
 ventre
 miretu
 human
 amico
 erced
 cond
 rebus
 absq;
 tum f
 mi con
 tas te h
 Heus in
 & regii
 pem ten
 est part
 tatione i
 giuntur
 diatores
 gis ver
 uens, ac
 sequens
 ris refer
 tans, fur
 lauct, c
 que hæc
 nicarita
 belluosa
 tes inua
 ac numer
 de ad nu
 Ergo sic
 gis viup
 vltos: q
 neque in
 iote dig
 & forde
 perantia

Apud me (inquit) intus est, licet uti, & volo ut qui infanissimè amant: non facio autem. Ergo cum cōcluserim omnia, & obsignauerim, & numerauerim feneratoribus ac negotiatoribus, alia colligo, & sector, & certo cum seruis, cum colonis, cum debitoribus. Apollo, an vnquam vidisti hominem infeliciorem, aut qui miserius amaret? Sophocles interrogatus vtereturne rebus venereis, Bona verba, inquit, homo. libenter verò isthinc à furioso & agresti domino profugi. Est enim scitum simul cum voluptatibus etiam concupiscentias dimittere, quas Alceus ait neque virum subterfugere neq; mulierem. Hoc verò in auaricia locum non habet. quæ veluti molesta & morosa hera parare cogit, frui prohibet: & concupiscentiam cum excitet, voluptatem adimit. Stratonicus Rhodiorum luxum subsannans, ædificare eos aiebat tanquam immortales, & obsonari ut breue tempus victuros. Auari autem in parandis rebus sumtuosorum similes, partis vtuntur ut fordidi. ac labores quidem sustinent, voluptates autem non percipiunt. Demades cum aliquando prandenti Phocioni superuenisset, videretq; mensam eius tetricam & parcam, Miror, inquit, te, qui sic prandere possis, rempubl. tractare. Ipse enim ventrem suis actionibus in republ. procurabat suum: & quòd Athenas exiguum putaret suæ luxuriæ viaticum, è Macedonia præterea commeatum petebat. Itaque Antipater cum eum vidisset iam senem, dicebat Demadis tanquam confecta victimæ nihil superesse præter ventrem & linguam. Te verò, ô miser, quis non miretur? qui cum possis viuere tam illiberaliter, inhumaniter, qui neminem vlla re impertias, & erga amicos tam sis durus, neq; vllam in ciuitatem exerceas munificentiam: tamen te afflictes, vigiles, conducas opera, hæreditates cernas, omnibus te rebus submittas, tantam habens ad viuendum absq; negotiis occasionem illiberalitatem. Byzantium ferunt, cum adulterum cum vxore sua deformi comprehendisset, dixisse: ô miser, quæ necessitas te huc adigit? * tu quæ conturbas succendis*. Heus improbe, reges necesse habent opes parare, & regii procuratores, ac qui in ciuitatibus principem tenere locum atq; imperare volunt, his opus est paruo, dum ambitione, iactantia, & inani ostentatione impulsu conuiuia præbent splendida, largiuntur, stipant, dona mittunt, milites alunt, gladiatores emunt. Tu verò, tot tantaq; possidens, angis versasq; te ipsum cochleæ vitam ob sordes viuens, ac difficilia omnia perferens, nunquam consequeris vt bene sit tibi. & planè asinum balneatoris refers, qui ligna & malleolos identidem adportans, fumo semper & fauilla oppletus, in nullam lauacri, caloris, mundiciæque partem venit. Atque hæc dicta mihi sunt in asininam istam & fornicariam diuitiarum cupiditatem. Alia porrò est belluina ac fera, quæ calumnias struit, hæreditates inuadit, in fraudem inducit, sollicitè inquit ac numerat amicorum quot adhuc viuant: deinde ad nullam rem vitur bonis vndiq; cōquisitis. Ergo sicut viperas, cantharides, & phalangia magis vituperamus atque odimus quàm leones & vrfos: quòd illæ bestix homines interficiunt, neque interfectorum vllus iis est vsus. ita maiore digni sunt odio qui propter illiberalitatem & sordes mali sunt, quàm qui propter intemperantiam, auferunt enim aliis ea illi quibus

A παρ' ἐμοὶ γὰρ ὅστιν ἐνδόν, ἐξέσσι μοι καὶ βέλομαι τὸτο (ὡς οἱ ἐμμενέσα(α ἐρώντες) οὐ ποῖα δέ. καὶ ἀκλείσας ὅτι πῶτα καὶ καὶ ἀσφραγισάμενος, καὶ ἀπαειρημένης ποικίαις καὶ πρᾶγμα ἰδίᾳ ἄλλα σιωπᾶ καὶ δῶκα καὶ ζυγῶ καὶ πρὸς τὸς οἰκέτας, πρὸς τὸς γεωργούς, πρὸς τὸς χειρῶνας. Ἀπολλων αἰθερῶν τίνα ἀθλιώτερον ἐώρακα; ἀεὶ ἐρώνα διςποτμότερον; ὁ Σοφοκλῆς ἐρώτηται εἰ διῶα) γυναικὶ πλησιάζειν, Εὐφῆμει δὲ φερεῖ (εἶπεν) ἐλθέτερος γέγονα, λυτῶν καὶ ἀργείων δεσπότης, ἔχει δὲ γῆρας ἀποφυγόν. χάρειν γὰρ ἄμα τὴν ἡδονᾶν σιωπᾶ καὶ ἐπιθυμίας, ἀλλ' ἢ μὴτε αἰδρα φησὶν Ἀλκίνοος ἀφ' αὐτοῦ, μὴτε γυναικᾶ. τὸτο ὅτι ὁμοῦ ἐστὶν ὅτι τὸ φιλοπληθίας ἀλλ' ὡς ἀφ' βαρεῖα καὶ πικρᾶ διάσπινα, κατὰ τὴν ἀναγκάσει, χρεῖα δὲ καλύει καὶ τὴν ἐπιθυμίας ἐγείρει, τὴν ἡδονᾶν ἀφαιρεῖται. τὸς μὲν οὖν Ροδίοις ὁ Στρατονίκος ἐπέσκειπεν εἰς πολυτέλειαν, οἰκοδομῆν μὲν ὡς ἀθανάτους λέγων, ὀψωνεῖν δὲ ὡς ὀλιγοχρονίους; οἱ δὲ φιλαργυροὶ κτῆσται μὲν ὡς πολυτελεῖς, χρεῖνται δὲ ὡς ἀειδέτεροι καὶ τὸς μὲν πόνοισι ὑπομύουσι, τῶν δὲ ἡδονᾶν οὐκ ἐχρῆσι. ὁ γυνῶ Δημάδης ἐπίτας ἀριστῶν ποτὲ Φωκίῳν, καὶ θεασάμενος αὐτὸν τὴν ἀπέσαι αὐτῶν καὶ λιπῶν, θαυμάζω σε ὡς Φωκίων (εἶπεν) ὅτι οὕτως ἀεισῶν διδάμενος, πολιτεύη. αὐτὸς γὰρ εἰς τὴν γαστέρα ἐδημαγώγει, καὶ τῶν ἀδύων μικρὸν ἠγούμενος τὸ ἀσπίας ἐφόδον, οὐκ τὴν Μακεδονίας ἐπισπίζετο καὶ εἶπε τὸτο Ἀντίπατρος εἶπε, θεασάμενος αὐτὸν γέροντα, κατὰ τὴν ἱερείου ἀφαιρεῖται μὲν, μὴ δὲ ἐπιλοιπὸν ἢ τὴν γλασσοῦν εἶ καὶ τὴν χυλίας, οὐκ αἰ πρὸς ὡς κακὸν δαίμονα γαυμάσειεν, εἰ διδάμενος ἔτω ζῶν ἀειδέτερος καὶ ἀπορροφῶν καὶ ἀμετὰ δότῶν, καὶ πρὸς φίλοις ἀπῶν, καὶ πρὸς πόλιν ἀφιλοτίμος, κακὸν πατεῖς καὶ ἀργυρνεῖς, καὶ ἐργολαβεῖς καὶ κληρονομῆς, καὶ ὑποπίπτεις, τηλικούτον ἔχων τῆς ἀσφραγισμένης ἐφόδον, τίω ἀειδέτερος; Βυζάντιον ἵνα λέγῃσιν ὅτι διςμόρφω γυναικὶ μοιχὸν διέδρα εἶπεν, ὁ παλαίτωρ, τίς ἀιάκη, σαφῶς πρὸς ἀρετῆς, ἀλλ' οὐκ ἀρετῆς, ὡς ποτηρῆ, τὸς βασιλεῖς πορίζεται, τὸς ἐπιθέτοις τῶν βασιλέων, τοῖς δὲ ταῖς πόλεσι προστεύειν καὶ εἶχεν ἐτέλειαν; οὐκ οἰοῖς ἀνάγκη ἀφ' οὗ φιλοθυμίας καὶ τίω ἀλαζονείῳ καὶ τίω κενῶ δόξαι ἐστῶσιν, χρεῖσιν, δόρυφοροῖσι, δῶρα πέμποισι, φρατεύμασιν, βέφοισι, μονομάχοις ὠνομήνοισι. σὺ δὲ ποσῶτα πρᾶγμα σιωπᾶ καὶ παρὰ τῶν, καὶ εὐδοκίᾳ σαυτὸν, καὶ χλίου βίον ζῶν ἀφ' οὗ τίω μικρολογία, καὶ τὰ διεχρή πῶτα ὑπομῆς, ὁ δὲ δὲ πᾶσιν ὡσπερ ὄνος βαλανέως ζύλα καὶ φρύγῳ καὶ ἀκακίμων, ἀεὶ καπνοῦ καὶ τέφρας ἀναπιμπλάμενος, λουεῖ δὲ μὴ μετέχων μὴ δὲ ἀλέας μὴ δὲ καθαριότητος. καὶ ταῦτα πρὸς τίω ὀνόδῃ καὶ μυρμηκῶδῃ λέγω ταῦτιω φιλοπλοῦται. ἐτέρα δὲ ὅστιν ἢ φειδῶδης συκοφαντῶσα καὶ κληρονομοῦσα καὶ ἀφαιρεῖται μὲν, καὶ πολυπραγμονοῦσα καὶ φρονησοῦσα καὶ εὐδοκίμων τῶν φίλων ἐπὶ πόσει ζῶσιν, εἶτα πρὸς μὴδὲ ἀπολαύσῃ τῶν πῶτα, ὅθεν πρὸς ποιεῖται μὲν. ὡσπερ οὖν ἐχίδνας καὶ καυθαρίδας καὶ φαλαγγίαι μαλλον πρᾶβασσόμεθα καὶ διεχρεῖνομεθα ἀρκτων καὶ λέοντων, ὅτι κτείνει καὶ ἀπολλοῖσιν ἀφ' αὐτοῖς μὴδὲ χρεῖσιν ποῖς ἀπολλοῖσιν ὡς αὐτῶν. οὕτω δὲ μαλλον διεχρεῖναι τῶν δὲ ἀσπίας τοῖς ἀφ' οὗ μικρολογία καὶ ἀειδέτερος ποτηρῆς. ἀφαιρεῖται γὰρ ἄλλων οἷς αὐτοῖς

χρῆσθαι μὴ διώδεται μὴδὲ πεφύκασιν. ὅθεν ἐκείνοι μὲν
 ἐκ χειρὶ ἀγροῖν, ἐν ἀφθόνοις γρόμοις, καὶ χορηγίαι ἔχον-
 τες ὡς περὶ ὁ Δημοθένης ἔλεγε πρὸς τὰς νομίζοντας τὴν πο-
 νηρίας τὴν Δημῶν πεπαυῶν, Νῦν γὰρ (ἔφη) μετὸν ὀρεῖτε,
 καθάπερ τὰς λέοντας. τοῖς ὅ ἐστι μὴδὲν ἠδὲ μὴδὲ χρῆσιμον
 πολιτεομύοις, οὐκ ἔστιν ἀνακαχή τῆς πλεονεκτεῖν, οὐδὲ
 ἀσολία, κενόισι οἰσιν αἰεὶ καὶ πρὸς δεομύοις ἀπὸ πύτων. ἄλλὰ
 ἢ Δία φήσει ἵς ὅτι παῖσιν οὗτοι καὶ κληρονόμοις φυλάττοισι καὶ
 ἡσυχάζουσιν, οἷς ζῶντες οὐδὲν μετὰ διδόντων ἄλλ' ὡς περὶ τῆ
 μυαῖν τὴν ἐν τοῖς μετάλλοις τὴν χρυσίτην ἐσθίωντων, οὐκ ἔστι τῆ
 χρυσίου μετὰ λαβεῖν εἰ μὴ νεκρῶν γρόμοις καὶ αἰατμητέ-
 των. παῖσιν ὅ καὶ κληρονόμοις ἀφ' οὗ τί βέλονται πολλά χρῆμα-
 τὰ καὶ μεγάλων οἰσῶν ἀπολιπεῖν ἵνα δηλονότι καὶ οὗτοι φυ-
 λάττοισιν ἐτέροις, καὶ κείνοι παῖσιν ὡς περὶ οἱ κεραιμοὶ σωλῆ-
 νες, οὐδὲν ἀναλαμβάνοντες εἰς ἑαυτοὺς, ἀλλ' ἕκαστος εἰς ἑτε-
 ρον ὅς ἐαυτὸν μεθίς· ἀχρὶς αὖ ἵς ἕξωθεν ἢ συκοφαντίας ἢ τυ-
 ραννος ἐκκέρχας τὴν φυλάττοισιν καὶ κατὰ γέρας ἀλλὰ χροσε πα-
 ραβέτη καὶ παρὰ χροσε τὴν πλοῦτον; ἢ καθάπερ λέγουσιν,
 εἰς ὁ ποιηρῶτατος ἐν τῆ γῆρι γρόμοις, καὶ ἀφ' αὐτῆ τὰ πύμ-
 των. οὐ γὰρ μόνον καὶ τὴν Εὐειπίδην, Ἀχάλασα πύμτη γῆ
 δούλων τέκνα, ἀλλὰ καὶ μικρολόγων ὡς του καὶ Διογῆνης
 ἐπέσκωψεν, εἰπὼν, Μεγάρως αὖ ἀνδρὸς βέλιον εἶναι κείον
 ἢ ἵον γῆρας. καὶ γὰρ οἷς δοκῶσι παιδύειν, ἀπολλύουσι, καὶ
 πρὸς ἀφ' αὐτῶν οἰσιν, ἐμφυτεύοντες τὴν αὐτῆν φιλαργυρίαν
 καὶ μικρολόγη, ὡς περὶ οὐ τι φερούειον τὴν κληρονομίας ἐνοί-
 κηδμοῦντες τοῖς κληρονόμοις. ταῦτα γὰρ ἐστὶν ἀπὸ τῶν αἰνοῖσι
 καὶ διδάσκουσι, Κέρδαγμα καὶ φείδου, καὶ πῶς τὰ νομίζεσθαι-
 τὸν ἀξίον, ὅσον αὐτῆς. τῆ τὸ ὅ ἐστι παιδύειν, ἀλλὰ συ-
 γέλλειν καὶ ἀπὸ ῥά τῶν ὡς περὶ βαλλάντων, ἵνα γέγειν καὶ φυ-
 λάττοισιν ὅ ἐστι βλητὸν διώδεται. καὶ τοῖς ὅ μὲν βαλλάντων, ἐμ-
 βλητῶν τῆ δ' ἀργυρίου, γίνεται ῥυπαρὸν καὶ δυσώδες· οἷ τὴν
 φιλαργύρων παῖδες ὡρὶν ἢ τῶν ἀλαμβάνειν τὴν πλοῦτον,
 αἰατὴ μὲν πλοῦται τὴν φιλοπλουτίας ἀπὸ αὐτῆ τῆν πατέ-
 ρων. καὶ μὲν τὴν διδασκαλίας καὶ μαθητῶν ἀξίους ἀπὸ πίνου-
 σιν αὐτοῖς, οὐ φιλοῦντες, ὅτι πολλὰ λήθονται, ἀλλὰ μισοῦ-
 ντες, ὅτι μὴ πω λαμβάνουσι. μὴδὲν γὰρ ἄλλο θαυμάζειν ἢ τὴν
 πλοῦτον μαθόντες, μὴδὲ ἐπὶ ἄλλω πινὶ ζῶν ἢ τῶν πολλὰ
 κεκτῆσθαι, καὶ λίσιν τῆ ἰδίου βίου τὴν ἐκείνων ποιούτων, καὶ
 νομίζουσιν αὐτῶν ἀφαιρέσθαι τὴν χρονον ὅσον ἐκείνοις πρὸς-
 τίθουσι. δὲ καὶ ζώντων μὲν ἐπὶ τῶν πατέρων, λαμβάνοντες
 ἀμφοτέρωθεν τῶν ἀκλέτωροι τὴν ἠδονῆς καὶ ἀπολαύουσι, ὡς
 περὶ ἀλλοτεῶν μετὰ διδόντες φίλοις, αἰαλίσθοντες εἰς ὅπι-
 θυμίας ὅτι ἀχρῶντες ἢ μαθητῶν. ὅτῳ ὅ ἀπὸ θανάτων τῶν
 κλείς τῶν ἀλαβῶσι καὶ τῶν σφραγίδας, ἕτερον βίου γῆμα
 αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ πρὸς ὡπὸν ἀγέλασον, αὐτῶν, αἰέντευκτον· οὐ
 χρυσοῦν, οὐ σφάρα, οὐ βαχλιτισμός, οὐκ ἀκαθῆμια, οὐ
 λύκειον· ἀλλ' οἶκε τῶν ἀνάκεισι, καὶ γραμματεῶν ὅπι σκε-
 ψις, καὶ πρὸς οἰκονόμοις ἢ χροσῶτας ἀφ' αὐτοῖς, καὶ ἀσολία
 καὶ φρογῆς ἀφαιρουμένη ὅ αἰεσι, καὶ σινελευνοῦσα νυκτὸς
 εἰς ὅ βαλανεῖον. γυμνάσια ὅ οἷσιν εἰεβάφην, Δίρκης τε ὕδωρ
 παρῶδεται. καὶ εἰ πῆ ἵς, Οὐκ ἀχρῶση τῆ φιλοσόφου; Πόθεν
 ἐμοί; (Φοβῶν) ἔχολέζω, τὴν παρῶς τε θνητῶτος. ὡ παλαίπωρε,
 τί σοι τοιοῦτο κατὰ λέγειν, ὅς ἀφῆρηται, τίω χρῶν καὶ
 τίω ἐλθῶνται; μάλλον δὲ οὐδὲ ἐκείνος, ἀλλ' ὁ πλοῦ-
 τος πρὸς χροσῶς καὶ πρὸς ἀκλήσας ὡς περὶ ἢ παρ' Ἡσιόδου γυνῆ

A vtendi nullam habent facultatem. Itaq; hi quidem
 copia rerum parta ferias agunt, suppeditante luxu-
 ria materia. quomodo Demosthenes iis dixit, qui
 Demadem improbitati finem fecisse putabant,
 Nunc cum plenum videri instar leonis. Qui verò
 nulla voluptate, nullo vsu proposito opib. inhiant,
 eorum auaritia nullas admittit inducias, nullum
 ocium, cum semper inanes sint & omnia deside-
 rent. Dicat fortassis aliquis, liberis eos & hæredi-
 bus thesauros congerere. Qui verò: quibus viu-
 entes nihil dant? vt similes sint muribus qui in me-
 tallis chrysitidem (ea est terra glebulas auri per-
 mixtas habens) vorantes, aurum non reddunt nisi
 mortui & diffecti. Cur ergo liberis & hæredibus
 volunt multum pecuniaz & rem autam relinque-
 re? scilicet vt hi quoq; aliis hæc, rursusq; in aliis
 seruent, instar figlinorum canalium, qui nihil in se
 retinent aquæ, sed vnusquisque proximo à se eam
 tradit. nempe donec extrinsecus sycophanta ali-
 quis aut tyrannus custode sublato, fractòq; tubulo
 aliò deriuet, auertatq; diuitias. aut, quod dici solet,
 vnus in ea stirpe pessimus existat, qui bona reli-
 quorum omnia deuoret. Nò enim seruorum mo-
 dò, quod Euripides aiebat, sed & auarorum filii
 fiunt intemperantes. Indicauit hoc falsè Dioge-
 nes, præstare inquiens arietem esse Megaren-
 sis viri quàm filium. Etenim auari dum hæredes suos
 instituere & informare moribus volunt, peruer-
 tunt eos atq; perdunt, auaritiã eis & sordes im-
 plantantes, eamq; quasi arcem & castellum tutan-
 dæ hereditati aptum in animis eorum edifican-
 tes. Hæc enim sunt quæ docent ac præcipiunt: Lu-
 crare, & parce, ac tanti te crede esse, quantum est
 quod possides. Hoc verò non est erudire, sed stipa-
 re & consuere tanquam crumenam, vt continere
 ac seruare possit quod iniicitur. quanquam cru-
 mena quidem iniecto demum argento fit sordida
 & fœtida: auarorum filii antè quàm accipiant di-
 uitias, implentur paterna auaritia. Et quidem di-
 gnã disciplinæ suæ mercedem hi parentibus per-
 soluunt, non amantes quòd multa sint accepturi,
 sed infensù iis, quòd non iam nunc accipiunt.
 Cùm enim didicerint nihil aliud admirari quàm
 diuitias, neque alium finem propositum vitæ ha-
 bere quàm multa possidere: parentum vitam suæ
 impedimento esse existimant, & quantum iis ac-
 cedit temporis, tantum sibi decedere. Itaque viu-
 etiamnum parentibus vtunque occultè aliquid
 voluptatis & fructus suffurantur, tanquam de
 alieno amicis aliquid largientes, & in suas cupidi-
 tates insumentes, si quid furtim potuerunt aufer-
 re. Vbi verò mortuis parentibus clauis sunt & si-
 gilla adepti, ibi iam aliud vitæ initur genus, vul-
 tusq; tristis & austerus, & non affabilis. non iam
 Colophon, non pila, non lucta, non Academia,
 non Lyceum: sed seruorum examen, tabularum
 consideratio, cum dispensatoribus aut debitori-
 bus collocutio, occupatio, sollicitudo, prandium
 subtrahens, & noctu in balneum agens. exercita-
 tiones autem à puero familiares, Dircesque aqua
 prætereuntur. quod si quis dicat, Non audies
 philosophum? Qui possim? dicet: non mihi
 vacat à morte patris. ô te miserum. quod tan-
 tum tibi ille reliquit, quantum est quod tibi abstulit?
 ocium inquam, & libertatem. immò autem
 non ille hæc ademit, sed diuitiæ circumfusæ &
 imperium in te nactæ, veluti Hesiodæa illa mulier,

tanquam
 inducen-
 nes, ob
 humani-
 ergo de
 bus largi-
 quid die
 neutro
 sunt,
 Aged
 diuitias
 sufficere
 hil ampli-
 ne homi-
 phratos,
 Athenien-
 idem v
 nodas.
 mulieres
 rum ita
 fas sumpt-
 uites i
 Ili
 sed pr
 utilibus,
 rum ope
 sunt cum
 uites pol
 tibi Sco
 supelle
 inuile
 & felice
 fis, ne
 quam
 chana
 hilari
 tum, tu
 calathu
 lus: nun
 terim ge
 agitantu
 ria & vti
 utilib. ob
 Telema
 potius,
 menlis,
 non iam
 rum cop
 spicatus
 Talem
 possidet
 Respon
 Socrates
 hzc est,
 Quid au
 pura & m
 depercut
 vt theatri
 habent d
 pendenti
 tus offer
 tus nulla
 re laque

Vrunt absq; face, in crudam traduntq; senectam.

tanquam rugas intempestiuas, aut canos, animo inducentes sollicitudines, cupiditates, occupationes, ob q̄ elatio animi, eiusq; liberales conatus & humanitatis studiū cōcidunt atq; tabescunt. Quid ergo diceret aliquis. nōne vides quosdā suis opibus largiter vti? Tu autē, respōdebimus, non audis quid dicat Aristoteles? alios iis non vti, alios abuti, neutros rectē. nam neq; illis sua vsui ornamentōve sunt, & his damnū præterea ac dedecus adferunt. Agedū prius illud consideremus. Vfus ille, ob quē diuitias admirantur, quarū tandem est rerum? an sufficientiū ad vitam tolerandā? At hoc modo nihil amplius habēt diuites, quā mediocri fortuna homines. & cæcæ te vera sunt, vt aiebat Theophrastus, inq; nulla admiratione diuitiæ, si Callias Atheniensium, & Ismenias Thebanorū ditissimi iisdem vtebantur rebus, quib. Socrates & Epaminondas. Sicut enim Agatho fistulam ē cōiuiuo ad mulieres emisit, sufficere ratus sermones conuiuia- rum: ita repudiauē etiam stragula purpurea, mē- fas sumptuosas, & superuacanea omnia, videns diuites iisdem vti rebus quib. pauperes. neq; verò sic

Ilicet & temo iam suspendetur ad ignem,

Iamq; boum labor & mulorum cura peribit:

sed præclaro ac sobrio instituto profligatis reb. inutilibus, aurificū, tornatorū, vnguentariorū, cocorum opera cessabit. Quod si res necessariæ diuiti sunt cum pauperib. communes, iactant se autē diuites possessione rerū superuacaneatū: & probatur tibi Scopa Thessalus, qui petenti aliquid de eius supellectile, q̄ id diceret superuacaneū ac proinde inutile esse, respondit: At his reb. nos sumus beati & felices, superuacaneis, non necessariis istis. vide sis, ne pompam potiùs aliquā & solennē apparatus, quā vitam laudaueris. Accepta à maiorib. Bacchanalium festiuitas antiquitus plebeio more & hilari agebatur: amphora vini, & palmitis samentum, tum aliquis caprū trabebat, sequebatur alius calathum ficis plenum gestans: vltimo loco phallus: nunc ea negliguntur & obsoleta sunt, dum interim gestantur aurea pocula, vestes preciosæ, bige agitantur, personatq; incedunt. Sic quæ necessaria & vtilia habent diuitiæ, ea superuacaneis & inutilib. obruuntur. Plerisq; autem id accidit quod Telemacho. Is enim ob imperitiam, aut ruditatem potius, cum vidisset domum Nestoris culcitrīs, menis, stragulis, vestibus, vinoq; dulci instructā, non laudauit fortunam necessariarū vtiliumq; rerum copia præditi. apud Menelaum autem conspicatus ebur, aurum, & electrum, attonitus dixit:

Talem intus Iupiter, nisi fallor, Olympius aulam

Possidet. vt multis hac ornatisima rebus

Resplendet: me cernentem veneratio tentat.

Socrates vero aut etiam Diogenes dixisset,

.. Vt miseris, vanis oppletaq; rebus

hæc est, & inutilibus:

.. Mihi cernenti ridere subibat.

Quid ais fatue? cum adimere vxori deberes purpura & mundū muliebrē, vt luxuriandi & hospites depereundi finē faceret: tu interim domū exornas vt theatrū aut thymela intransib. videatur? Talem habent diuitiæ felicitatē, à spectatorib. & testibus pendentē, quib. omnib. tanquā ad pompā adornatus ostētare se opus habet diues: alioquin ea felicitas nulla est. Nō ita tēperantia, philotopia, deo: ū recta notitia. nam hæc vt omnes homines lateant,

A Εύει ἄτερ δαλῶς καὶ ἐν ὠμῶν γήρασι ἤπικεν, ὡς παρ' ῥυτίδας ἀώρεος, ἢ πολιὰς, ἐπαγαθὴν τῆς ψυχῆς τῆς φροντίδας ἐκ τῆς φιλαργυρίας καὶ τῆς ἀσολίας. ὑφ' ὧν μαρτυρεῖ ὁ Ζαῦρον καὶ ὁ φιλότιμον καὶ ὁ φιλανδρῶπον. τί οὖν, (φησὶ τις) οὐχ ὅραες καὶ χρῶμα τοῦ σώματος δαψιλῶς τοῖς χρήμασι; σὺ δ' οὐκ ἀκούεις (φησὶ μὲν) Αἰσθητοὺς λέγοντας, ὅτι οἱ μὲν οὐ χρῶνται, οἱ δ' ὡς χρῶνται, καθάπερ εἴδ' ἑτέρως περὶ στήθεος: ἀλλ' ἐκείνοι μὲν οὐκ ὠφελεῖ ὁ οἰκτεῖον ὁδὸν χρῶνται, τῆτοις δὲ καὶ βλάπτει καὶ καταρμύει. φέρε δὴ σκεψάμεθα ὁ παρ' ὅν. ἢ χρεῖσι αὐτῆ δι' ἡ γαυμάζεται ὁ πλοῦτος,

B τίς ποτερον τ' ἀρκυῖται; ὁδὸν πλέον ἐχρῶσιν οἱ πλοῖστοι τ' μέτρια κεκτημένων. ἀλλὰ πλοῦτος ἐστὶν (ὡς φησὶ Θεόφραστος) καὶ ἀζηλος ἀληθῶς, εἰ Καλλίας πλοιστώτατος Αἰτωλῶν καὶ Ἰσμιλίας δ' ὑπὸ τῶν Ὀθηαίων, ἐχρῶσθ' ἑτέροις οἷς Σωκράτης καὶ Ἐπαμινώνας ὡς γὰρ Ἀγάθων τ' αὐτὸν ἀπέπεμψεν ἐκ τ' συμποσίου πρὸς τῆς γυναικῆς, οἰόμενος ἀρκυῖται τὸς λόγους τ' παρ' ὅντων οὕτως ἀποπέμψεται αὐτὸν ἢ φρωματὰς ἀλουργεῖ, καὶ βαπέζας πολυτελεῖς, καὶ τὰ παρ' ἑτέροις πλοῖστοις ὁρῶν χρῶμα τοῖς οἷς οἱ πείνητες. οὐκ

Αἰψά κε πηδάλιον μὲν ὑφ' ἑσπεροῦ καὶ αἰθῆρος,

C Ἔργα βωῶν δὲ ἀπόλοιτο καὶ ἡμιόνων ταλαεργῶν ἀλλὰ χρῶσθ' ἑσπεροῦ καὶ αἰθῆρος καὶ μαγείρων καλῆς καὶ σώφρονος γηρομάτης ξεινηλασίας τῶν ἀχρηστων. εἰ δ' ἄρα μὲν ἀρκυῖται καὶ τῶν πλοιστων καὶ τῶν μὴ πλοιστων ἐστὶν, σμυριώεται δ' ὁ πλοῦτος ὅτι τοῖς περὶ αὐτοῦ καὶ Σχόπηρον τὸν Θεσσαλὸν ἐπαινέσας, ὅς ἀπληθῆς π' ἑστ' ἢ οἰκίαν ὡς περὶ τὸν οὐτὸν καὶ ἀχρηστον, ἀλλὰ μὲν (εἶπε) τῆτοις ἐσθλῶν ἡμεῖς δὲ δαίμονες καὶ μακάριοι τοῖς περὶ τοῖς, ἀλλ' οὐκ ἐκείνοις πῆσι ἀναγκασίαι. ὅρα μὴ πομπῶν ἐπαινοῦπι καὶ πρὸς ἡμεῖς μᾶλλον ἢ βίον ἔοικας. ἢ πάτερ οἷος τῶν

D Διονυσίων ἑορτῆ τοπαλαίων ἐπέμπετο δημοτικῶς καὶ ἰλαρῶς, ἀμφορῆς οἴνου καὶ κληματίς, εἶτα βάρην τις εἴλκειν, ἄλλος ἰσάδων ἀρρίχον ἠελοῦθει χερμίζων ὅτι πᾶσι δ' ὁ φάλλος δὴ δ' αὖτ' αὐτὰ παρέρχεται καὶ ἠφάισαι, χρῶσθ' ἑσπεροῦ καὶ αἰθῆρος καὶ μαγείρων καὶ μαγείρων καὶ ἰματίων πολυτελεῶν καὶ χρῶσθ' ἑσπεροῦ καὶ αἰθῆρος καὶ μαγείρων καὶ μαγείρων. οὕτως τὰ ἀναγκασίαι τῆ πλοῦτος καὶ χρῶσθ' ἑσπεροῦ καὶ αἰθῆρος καὶ μαγείρων καὶ μαγείρων. οἱ δὲ πολλοὶ δ' τῆ Τηλεμάχου πάροισι καὶ γὰρ ἐκείνος ὑφ' ἀπειρίας, μᾶλλον δ' ἀπειροκαλίας, τί μὲν Νέστορος ἰδῶν οἰκίαν κλίνας ἐχρῶσαν, βαπέζας, ἰμάτια, φρωματὰς, οἶνον ἠδὲ καὶ εἰμακάριζε τ' ἀπορμύται τῶν ἀναγκασίαι ἢ καὶ χρῶσθ' ἑσπεροῦ καὶ αἰθῆρος καὶ μαγείρων καὶ μαγείρων. οὕτως τὰ ἀναγκασίαι τῆ πλοῦτος καὶ χρῶσθ' ἑσπεροῦ καὶ αἰθῆρος καὶ μαγείρων καὶ μαγείρων.

E Ζῆλος που ποιήδεγ' Ὀλυμπίου ἐνδοθὲν αὐλή; Ὅσα τὰ δὲ ἀσπερα πολλά σέβας μ' ἔχει εἰσορῶντα. Σωκράτης δὲ αὐτὸν ἠελοῦθει χερμίζων ὅτι πᾶσι δ' ὁ φάλλος δὴ δ' αὖτ' αὐτὰ παρέρχεται καὶ ἠφάισαι, χρῶσθ' ἑσπεροῦ καὶ αἰθῆρος καὶ μαγείρων καὶ μαγείρων. οὕτως τὰ ἀναγκασίαι τῆ πλοῦτος καὶ χρῶσθ' ἑσπεροῦ καὶ αἰθῆρος καὶ μαγείρων καὶ μαγείρων.

Ὅσα τὰ γ' ἀθλία πολλά καὶ ἀχρηστα καὶ μάταια,

F γέλωσ μ' ἔχει εἰσορῶντα. τί λέγεις ἀβέλτερες τῆς γυναικῆς ὀφείλων παρέρχεται τί μὲν πορφυρεῖν καὶ τὸν κόσμον, ἵνα παύσθαι ὑφ' ὅσων καὶ ξενομάροισα, τί μὲν οἰκίαν πάλιν καλλωπίσεις ὡς τῆ αὐτῆ ἢ θυμέλιον τοῖς εἰσοῖσι; ποιαύτω ὁ πλοῦτος δὲ δαίμονι δὲ εἶπε θεατῶν καὶ μῦθ' ὅρων, ἢ δ' μηδὲν οὕταν. ἀλλ' οὐχ ὁμοίον γε ὁ σωφρονεῖν, ὁ φιλοφροεῖν, ὁ γινώσκειν αὐτὸν περὶ θεῶν, καὶ ἂν λαίδηρη πρὸς αὐτὸν τοῖς

ἰσὺν ὅτι πάλαι ἔχει καὶ φέγγος ἐν τῇ ψυχῇ μέγα, καὶ χαρὴν ποιεῖ
 σκυόικον αὐτῷ ἑαυτῆς, ἀπὸ λαμβανόμενῃ τὰ γὰρ αἰ τε
 ἰδὴ ἡς, αἰ τε λαοθάνη καὶ πῆς καὶ αἰθρώποις ἀπομῆς. ποιεῖ τὸν
 ὅστιν δρετὴ ἀληθεία, μετὰ τῶν τε κάλλος γεωμετρικῶν,
 ἀστρολογικῶν, ὧν τῆν τε πλάττε φάλαρα ταῦτα καὶ ὡσεὶ
 δέξαια καὶ θεάματα καὶ ὡσεὶ ὡδὴ ὡσεὶ βαλεῖν ἀξιοῖ, μηδενὸς
 ὀραίνοντες μηδὲ πωροστέποντες, ὄντως τυφλὸς ἦ καὶ ἀφελῆς
 ὁ πλοῦτος. μόνος γὰρ ὁ πλοῦσιος δειπνῶν μὲν ἴσχυμακὸς ἢ τῷ
 σκυῖν ὄν, ἔτε ἢ ἐν τοῖναις παρέχει ὡσεὶ ἄγματα βαπέζας,
 οὔτε τοῖς χρυσοῖς ἐκπύμασιν, ἀλλὰ χρῆται πῆς πωροστυ-
 χιοῖ. καὶ ἡ γυνὴ ἀχρυσὸς καὶ δὲ πόρφυρος καὶ ἀφελῆς πάρεσιν
 ὅταν ὅσων δειπνῶν, τῆς τε πομπῆ καὶ θεάσιν συλλεχέσθῃται,
 καὶ δράμα πλοισιακὸν εἰσάγηται, ἢ ἂν δὲ ἐκφερελέσθῃ τε
 τείποδῆς τε τῆν τε λύχων ἐχρῆται, καὶ ὡσεὶ ὡσὶνται ὡσεὶ ἴσως
 κύλιγας, ἀλλὰ ὡσὶνται τὸς οἶνοχρας, μετὰ μφεινύοισι πῆς,
 πῆς τε κινῶσι, χρυσὸν, δρετῆς λιθοκῆλητον, ἀπλάς
 πλοῦτεῖν ὁμολογηῖν. ἀλλὰ ὡσεὶ ὡσὶνται γε, καὶ μόνος
 δειπνῶν, δειπνῶν καὶ δὲ ὡσὶνται.

A in animo suum habent propria splendorem,
 suam lucem magnam: animusq; bonum summum
 amplectens gaudium sibi contubernale adsciscit:
 siue videatur virtus, siue sit diis hominibusq; igno-
 ta. Talis res est virtus, veritas mathematicarum, pulcri-
 tudo rerum geometricarum & astrologicarum. cui
 indignum est istas diuitiarum phaleras, & bullas ac
 puellaria spectacula comparari. Quippe hæc si ne-
 mo videat, nemo spectet, verè cæcæ fiunt & obscu-
 ræ diuitiæ. Nam si solus aut cum familiarib. cenat
 diues, nõ ille magnificis mensis aut aureis poculis
 negotium facessit, sed quibusvis vititur, mulierq; ei
 sine auro & purpura habitu simplici adest. vbi verò
 conuiuium, hoc est pompa & spectaculum, para-
 tur, & fabula diuitiarum agitur: ibi demum
Nauibus exportant iripodes simul atq; lebetes.
 tum lychni curantur, tum occupantur circa cali-
 ces, mutant pincernas, omnia vestiunt, omne au-
 rum, omne argentum, omnia gemmata promunt,
 simplices diuitias suas profitentes. At verò tempo-
 ratiua diuiti & animi hilaritate opus est, etiam si
 solus cœnet.

Π Λ Ο Υ Τ Α Ρ Χ Ο Υ

Περὶ δυσωπίας.

ΕΝΙΑ Τῶν ἐκ τῆς γῆς φυομένων, αὐτὰ
 μὲν ὅστιν ἀγρία τῇ φύσει καὶ ἀκαρπα
 καὶ βλαβερὰ τοῖς ἡμέροις σπέρμασι
 καὶ φυτοῖς τῶν αὐξήσων ἐχρῆται. σημεῖα
 δὲ αὐτὰ ποιοῦνται χροῖας οἱ γαρ-
 ρυῖνται οὐ πονηρὰς ἀλλὰ ἡλιαίας καὶ
 πῆσιος. οὔτω δὲ καὶ πῆσι ψυχῆς ὅστιν οὐ χρῆσθαι χρῆσθῆς
 δὲ φύσεως οἷον δρετῆς, καὶ λόγῳ ὡσεὶ ἄγρῳ ἐργασίῳ
 ἑαυτῷ ὅπτεικῶς διωαμῆς. ἐν τῆσι πῆσι καὶ τῶν
 λεγομένων δυσωπίας, σημεῖον μὲν οὐ φαῦλον, αἰτίας δὲ
 μορφηῆς οὔσαι. τὰ γὰρ αὐτὰ τοῖς ἀγαθῶν οἱ ἀ-
 γμῶν πολλακῶς ἀμῆρτοῖσι. πῆσι οἱ δὲ λυπε-
 ῶσαι καὶ ἀλγῆν ἐφ' οἷς ἀγαθῶν ποιοῖσι, τούτοις ὡσεὶ
 σιν, οὐχ ὡς ἐκείνοις ὅτι δρετῆς. ἀγαθῶν μὲν γὰρ ὁ ἀγα-
 θῆς ὡσεὶ ὁ ἀγαθῶν. διπλάσις ὅτι καὶ ὡσεὶ ὁ φαινόμενον
 ἀγαθῶν ὁ διδωσπῆς. ὡσεὶ γὰρ τῆ ἀγαθῶν, ὅτι
 δυσωπῆσαι. δὲ καὶ οὔτω κέκληται, ὅτι τὸν ἵνα τῆ ὡσεὶ
 πῆσι τῇ ψυχῇ σιν ἀγαθῶν καὶ σιν ἐξαλονοῦντος. ὡς
 γὰρ τῶν κατῆφειαι οἰκίζονται λυπεῖα καὶ τῶν βλέπειν ποιοῦ-
 σαι, οὔτω τῶν ἀγαθῶν μέρει τῆ μηδὲ ἀπὸ βλέπειν
 τοῖς ἀγαθῶν ὡσεὶ ὡσεὶ, δυσωπίας ὡσεὶ. ὅταν ὁ
 μὲν ῥῆτορ τὸν ἀγαθῶν ὡσεὶ ἐφικέσθαι ἐν τοῖς ὡσεὶ
 σιν ἔχειν, ἀλλὰ πόρνας. ὁ δὲ διδωσπῆς αὐτῶν, ἀγαθῶν
 ὅτι τῆ ψυχῆς καὶ ὡσεὶ ἐμφαίνει ἀγαθῶν ὡσεὶ ὡσεὶ,
 τῶν ὡσεὶ τῶν ἀγαθῶν ἡτῆν, ἀγαθῶν ὡσεὶ ὡσεὶ
 μῆσιος. ὁ μὲν οἷον Κάτων ἔλεγε τῶν νέων μῆσιος ἀγαθῶν
 τῶν ἐρυθρῶν ἢ τῶν ὡσεὶ ὡσεὶ ὡσεὶ ὡσεὶ καὶ δι-
 δασκῶν. τῶν μῆσιος ἡ τὸν ἔλεγχον δεδῆναι, καὶ τῶν
 ὡσεὶ μῆσιος ἡ τὸν κινδύων. οὐ μῆσιος ἀλλὰ καὶ τῶν
 ὡσεὶ τὸν ὡσεὶ ὡσεὶ καὶ ὡσεὶ ὡσεὶ ὡσεὶ ἀγαθῶν ὡσεὶ ὡσεὶ.

P L V T A R C H I

De Vitioso pudore commen-
 tariolus.

QVÆDAM eorum quæ è terra
 enascuntur, cum sint ipsa per
 se syluestria, sterilia, & incre-
 mento suo noceant hortensib.
 seminibus atq; stirpibus, agri-
 colæ tamen pro certo indicio
 soli non mali, sed egregii atq;
 pinguis, habent. Eodem modo animi etiam quæ-
 dam sunt affectiones non bonæ, sed quasi germina
 è bono pullulantia ingenio, & quod cultura se fa-
 tis exhibiturū sit tractabile. In his etiam vitiosum
 censo pudorem, qui vi signum est non malum, ita
 causam prauitati præbet. Etenim sæpenumerò in
 eadem cum impudentibus peccata incidunt ve-
 recundi: nisi quòd his sua errata dolorè incutiunt,
 non, vt illis, voluptatem afferunt. nullo enim ob-
 turpitudinem dolore impudens afficitur: in quem
 facilè etiam specie tantum turpitudinis oblata
 prolabitur is qui ineptè verecundus est. Hoc vitii
 dysopiam Græci dixerunt, in quo pudoris modus
 exceditur: quod vultus quodammodo cum ani-
 ma deiciatur. Sicut enim Katephian (hoc est mee-
 stitiam) vocat dolorem oculos in terram deicien-
 tem: sic verecundiam, præ qua intueri in alios non
 audemus, dysopiam dixerunt. Orator quidem im-
 pudentem in oculis non koras, (quæ vox & virgi-
 nes significat, & luminum pupillas) sed meretrices
 habere pronunciauit. At qui ad nimium propen-
 sus est pudorem, animum nimis effeminatum ac
 delicatum ipso prodit visu, verecundiæ honesto
 nomine prætexens molliciem suam, qua impudē-
 tibus succumbit. Sanè Cato dicebat adolescentes
 se eos magis probare qui erubescerent quàm qui
 palleferent: rectè condocerens probū magis
 quàm reprehensionē timere, & suspicionē, q̄ peri-
 culū. Veruntamē & nimius vituperationis metus,
 ac ad quemvis strepitū trepidatio, coërceri debet:
 quando

quando
 patendi
 nulli ob
 negligē
 danda
 sed cōc
 uo, quæ
 dum
 quæ
 vacat
 nim col
 scindē
 citus et
 vitem a
 cedens,
 vile lz
 tis inuic
 bile a
 volupt
 te adig
 tem de
 corre
 re sub
 simul
 ces etia
 dum ca
 portet
 pudore
 recunc
 plis vic
 atq; su
 vt tam
 recun
 ciant
 ad ho
 is hun
 durus
 princip
 dia dif
 fionem
 bis hoc
 vatur
 dicit,
 Sepe
 Gran
 & non
 nim tar
 tucit
 perfual
 affectu
 damna
 delinit
 ut, ma
 ripides
 Pan
 se Belle
 submi
 diat. A
 stabili
 perne
 ret iust
 incur
 lere su
 tentia
 cogit